

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MPO-R1_1P-202, MPO-R1_2P-202, MPO-R1_3P-202, MPO-R1_4P-202, MPO-R1_6P-202, MPO-R1_7P-202, MPO-R1Q1P-202
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	3 sierpnia 2020 r.

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Bożena Chrzastowska w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autorkę, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

(Bożena Chrzastowska, *Prawda i „zmyślenie” literackie*)

Wytyczne do tematu 1.

- W pełnej realizacji zadania powinno znaleźć się określenie głównego problemu, którym jest rozważanie, czy literatura, będąc fikcjonalną, służy wyrażeniu ważnych dla pisarza idei.
- Zawężenie rozważań do spostrzeżeń o relacjach między prawdą historyczną lub życiową a jej przedstawieniem w utworze literackim (prawdą a fikcją) może być jedynie uznane za częściowe rozpoznanie problemu.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Uczeń rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej.	I. (IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.1) odczytuje sens całego tekstu. 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje w nim środki językowe i ich funkcję w tekście. 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia. 3.3) zna pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe (nadawca, odbiorca). I. (IV etap edukacyjny) poziom rozszerzony. Uczeń: 1.2) twórczo wykorzystuje wypowiedzi krytycznoliterackie i teoretyczno-literackie.
II. Uczeń w interpretacji tekstu stosuje wiedzę o kontekstach; odczytuje rozmaite sensy dzieła.	II. (IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.1) określa problematykę utworu. 3.1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (słowa-klucze). 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne). 4.1) dostrzega związek języka z wartościami, rozumie, że język podlega wartościowaniu.

	4.2) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości uniwersalne. II. (IV etap edukacyjny) poziom rozszerzony. Uczeń: 3.4) konfrontuje tekst literacki z innymi tekstami kultury np. plastycznymi, teatralnymi, filmowymi.
III. Uczeń buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności, stosuje w nich podstawowe zasady retoryki i logiki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.	III.(IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej. 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo). 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

KRYTERIA OCENY WYPOWIEDZI

A	
Określenie problemu	Sformułowanie rozprawy
9 Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	Stwierdzenie adekwatne
6 Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	Stwierdzenie adekwatne
3 Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	Stwierdzenie nieadekwatne
0 Brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	Brak stwierdzenia nieadekwatnego

UWAGA

Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 9, egzaminator przyznaje punkty w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 6, egzaminator przyznaje punkty w kategoriach B i C.
 Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator przyznaje 0 punktów.
 Pojawienie się błędu kardynalnego skutkuje przyznaniem 0 punktów.

KRYTERIA OCENY TREŚCI WYPOWIEDZI (MAKSYMALNIE 40 PUNKTÓW)

	C	D	E	F	G	H
nieobecna rzecz	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu
0 do 2	2 Brak błędów rzeczowych	6 Kompozycja funkcjonalna	2 Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójn.	4 Styl stosowny	4 Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4 Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
3 do 5		3 Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1 Znaczne zaburzenia spójności	2 Styl częściowo stosowny	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
6 do 8						
9 do 11	0 Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0 Brak zamysłu kompozycyjnego	0 Wypowiedź niespójna	0 Styl niestosowny	0 Liczne błędy rażące	0 Liczne błędy rażące

Objaśnienia dotyczące oceny

A. Określenie problemu. Zdający powinien określić problem.

Określenie problemu uważa się za:

- **pełne**, jeśli praca zawiera pełne określenie problemu w odpowiedzi z odwołaniem do historycznych uwarunkowań lub współczesnych implikacji).
- **niepełne**, jeśli praca zawiera niepełne określenie problemu.
- **częściowo zgodne z tekstem**, jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

B. Sformułowanie stanowiska

Uczeń powinien **omówić i uzasadnić** swoje stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu.

Sformułowanie stanowiska uważa się za:

- **częściowo adekwatne**, jeśli zdający zawiera częściowe uzasadnienie stanowiska.
- **pełne**, gdy zawiera pełne uzasadnienie stanowiska.
- **niepełne**, kiedy brak uzasadnienia.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na poprawność rozumowania uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd interpretacyjny przywołany do dowodu.

D. Kompozycja oceniana jest pod kątem gatunku wypowiedzi. Należy zwrócić uwagę na elementy niezbędne dla jasnego sformułowania stanowiska i konsekwentnie uporządkowanie argumentów.

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli w tekście funkcjami retorycznymi jest

wiedzi argumentacyjnej

zdający powinien zrozumieć, jaki problem podejmuje autor w przedstawionym fragmencie tekstu oraz sformułować ten problem. Określenie problemu jest oceniane ze względu na to, czy jest **zgodne z tekstem** i czy jest **pełne**.

Ważne jest również odtworzenie problemu (np. w postaci pytania), jak i jego interpretację, czyli umieszczenie tego problemu w kontekście. Interpretacja problemu powinna być uzasadniona (np. wagę problemu można uzasadnić jego implikacjami lub współczesnymi implikacjami).

Ważne jest również, aby zdający trafnie rozpoznał problem.

Jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Określenie problemu uważa się za:

Rozwiązanie zaproponowane przez autora w przedstawionym tekście. Sformułowanie stanowiska zdającego wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu jest oceniane ze względu na to, czy jest **adekwatne do tekstu** i czy jest **pełne**.

Rozwiązanie przyjętego przez autora tekstu uważa się za:

Pełne, gdy zdający zawiera pełne uzasadnienie rozwiązania proponowanego przez autora.

Częściowo adekwatne, gdy zawiera częściowe uzasadnienie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołania do innych tekstów kultury.

Niepełne, gdy zawiera niepełne uzasadnienie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu.

Ważne jest również, aby zdający trafnie rozpoznał problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Ważne jest również, aby zdający trafnie rozpoznał problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Jeśli zdający nie w pełni rozpoznaje problem główny lub wydobywa z tekstu tylko problem drugorzędny.

Wagę zaburzenia funkcjonalną swoją myśl, uznaje się za nie w zakończeniu wcześniejszego

E. Spójność lokalną oceniamy sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie

F. Styl tekstu oceniamy się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachodzi w wypowiedzi, sytuacji i odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, np. w wypowiedzi połączonych metaforami. Mieszanie
- **niestosowny**, jeśli w wypowiedzi. Styl wypracowania ni

G. Poprawność językowa oceniamy fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, nie składniowe.

Błędów logicznych nie uznajemy

H. Poprawność zapisu oceniamy oraz ich **wagę** (błędy rażące interpunkcyjnej w zapisie słów błędów interpunkcyjnych Jerzy

enia egzaminator na podstawie całości pracy (np. brak zakończenia w pracy, w której uczeń jasno rozwija zaburzenie, natomiast brak rozdzielenia interpretacji problemu od interpretacji rozwiązania lub podważenie podów – za znaczne zaburzenie).

a podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych nie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

ist zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku merytorycznej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

czy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna liczba stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

ż zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

liczba jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

inna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, włączona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub

błędy stylistyczne.

Ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) rażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja druckiego.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych tekstów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

(Jan Kochanowski, *Do snu* i Zbigniew Herbert, *Język snu*)

Wytyczne do tematu 2.

- W realizacji zadania istotne jest porównywanie (najlepiej równoległe) obu tekstów.
- Jeśli zdający podejmuje się interpretacji najpierw pierwszego tekstu, to interpretując drugi tekst, powinien nawiązywać w swoim porównaniu do pierwszego tekstu.
- Krótkie, dwu- czy trzyzdaniowe porównanie na końcu wypracowania jest niewystarczające.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Uczeń rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej.	I. (IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.1) odczytuje sens tekstu oraz wydzielonych przez siebie fragmentów. 1.2) odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte. 2.1) szuka literatury przydatnej do opracowania różnych zagadnień. I. (IV etap edukacyjny) poziom rozszerzony. Uczeń: 3.2) dostrzega związek języka z obrazem świata. 1.11) czerpie dodatkowe informacje z przypisu. (III etap edukacyjny)
II. Uczeń stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.	II. (IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.2) określa problematykę utworu. 1.3) rozpoznaje konwencję literacką. 2.1) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje. 2.2) dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki. 2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]). 2.5) porównuje utwory literackie (dostrzega cechy wspólne i różnice). 3.1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (słowa-klucze). 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne).

	3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich. 4.2) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości uniwersalne. 4.3) dostrzega w świecie konflikty wartości oraz rozumie źródła tych konfliktów. II. (IV etap edukacyjny) poziom rozszerzony. Uczeń: 2.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu (estetycznym, etycznym i poznawczym). 2.2) dostrzega przemiany konwencji i praktykę ich łączenia. 2.3) rozpoznaje aluzje literackie i symbole kulturowe oraz ich funkcję ideową i kompozycyjną, a także znaki tradycji. 2.4) rozpoznaje i charakteryzuje styl utworu. 3.1) dostrzega i komentuje estetyczne wartości utworu literackiego. 3.2) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich. 4.1) wskazuje różne sposoby wyrażania wartościowań w tekstach.
III. Uczeń buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.	III. (IV etap edukacyjny) poziom podstawowy. Uczeń: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej. 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo). 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki lub retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

KRYTERIA OCENY INTERPRETACJI

A	Uzasadnienie interpretacyjne
6 Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	Uzasadnienie trafne, pogłębione
4 Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	Uzasadnienie trafne, niepełne
2 Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	Uzasadnienie częściowe
0 Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównań

UWAGA

Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 6, egzaminator przyznaje punkty w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 4, egzaminator przyznaje punkty w kategoriach B i C.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 3 porównań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się błędów kardynalnych kwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

KRYTERIA OCENY TREŚCI (MAKSYMALNIE 40 PUNKTÓW)

	C	D	E	F	G	H
	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu
Treść	2 Brak błędów rzeczowych	6 Kompozycja funkcjonalna	2 Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4 Styl stosowny	4 Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4 Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
				2 Styl częściowo stosowny	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		3 Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1 Znaczne zaburzenia spójności			
0	0 Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0 Brak zamysłu kompozycyjnego	0 Wypowiedź niespójna	0 Styl niestosowny	0 Liczne błędy rażące	0 Liczne błędy rażące

Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 6, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii **A** praca uzyskała ocenę 4, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 3 porównań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się błędów kardynalnych kwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące oceny

A. Koncepcja interpretacji
ustalenia pewnych obszarów
Koncepcja jest oceniana ze względu na

Koncepcja jest:

- **niesprzeczna z utworami**, gdy nie drugorzędne.
- **częściowo sprzeczna z utworami**, gdy obszary są dla tekstów cenne.
- **całkowicie sprzeczna z utworami**, gdy nie ma obszarów cennych.

Koncepcja jest:

- **spójna**, gdy wypowiedź łączy sensy obu utworów.
- **częściowo spójna**, gdy wypowiedź łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.
- **niespójna**, gdy wypowiedź nie łączy sensów (tzn. wypowiedź składa się z dwóch niepowiązanych ze sobą wypowiedzi).

Brak koncepcji to brak wskazania obszarów cennych.

B. Uzasadnienie interpretacji

Uzasadnienie **trafne** zawiera argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających z zestawienia utworów. Argumenty muszą być powiązane z tekstami.

Uzasadnienie jest:

- **częściowo trafne**, jeśli argumenty powiązane z tekstami i wynikające ze sfunkcjonalizowanej analizy – potwierdzenie nie tylko w tekstach, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).
- **pogłębione**, jeśli argumenty są sfunkcjonalizowane, ale zdający przywołał je tylko z tekstów albo tylko z kontekstów.
- **niepogłębione**, gdy argumenty nie są powiązane z tekstami i wynikające ze sfunkcjonalizowanej analizy – potwierdzenie nie tylko w tekstach, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).

C. Poprawność rzeczową
ocena poprawności rzeczowej uwzględnia

Interpretacja porównawcza

Interpretacja porównawcza jest efektem poszukiwania przez zdającego sensów wynikających z zestawienia tekstów i wymaga wskazania, w których szuka się podobieństw i/lub różnic między utworami, a następnie wyciągnięcia wniosku. Interpretacja jest oceniana na to, czy jest **niesprzeczna z utworami** i czy jest **spójna**.

Interpretacja jest **spójna**, gdy znajduje potwierdzenia w obu tekstach, przy czym porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne.

Interpretacja jest **częściowo spójna**, gdy znajduje potwierdzenie w tekstach lub porównywane obszary są dla tekstów cenne.

Interpretacja jest **niespójna**, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekstach.

Interpretacja jest **trafna**, gdy sposób wystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.

Interpretacja jest **częściowo trafna**, gdy sposób wystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy sensy obu utworów, ale w sposób niewystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej.

Interpretacja jest **nietrafna**, gdy sposób wystarczający dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej nie obejmuje sensów każdego tekstu, ale ich nie łączy (tzn. wypowiedź składa się z dwóch niepowiązanych ze sobą wypowiedzi).

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy sady zestawienia utworów.

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy zawiera argumenty na rzecz odczytania sensów wynikających z zestawienia utworów. Argumenty muszą być powiązane z tekstami i wynikające ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstów.

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy – oprócz argumentów niepowiązanych z tekstami lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – zawiera argumenty powiązane z tekstami i wynikające ze sfunkcjonalizowanej analizy.

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy zawiera potwierdzenie nie tylko w tekstach, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy argumenty są sfunkcjonalizowane, ale zdający przywołał je tylko z tekstów albo tylko z kontekstów.

Interpretacja jest **poprawna rzeczowo**, gdy argumenty nie są powiązane z tekstami i wynikające ze sfunkcjonalizowanej analizy – potwierdzenie nie tylko w tekstach, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).

Błąd kardynalny to błąd interpretacyjnego przywołania

D. Kompozycja oceniana jest gatunkiem wypowiedzi. Należy niezbędne dla jasnego przed logicznie oraz konsekwentnie

Kompozycja jest **funkcjona** i realizowanymi w tekście fun

E. Spójność lokalną ocen sąsiedztwie zdaniami w akapitach, ani logicznie, ani gramatycznie

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowa wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi pojawiają się Mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź Styl wypracowania nie musi i

G. Poprawność językowa c fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, nie składniowe. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocen oraz ich **wagę** (błędy rażące interpunkcyjnej w zapisie słów błędów interpunkcyjnych. Jerzy

świadczący o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

z względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia. Należy pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity a koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są dkomowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

Na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim. Należy zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Należy uznać za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Należy np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy. Należy z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Należy ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słotwórczych, frazeologicznych,

Należy z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w tym wionona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub Należy znaleźć się za błędy stylistyczne.

z względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) rażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja drackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ij, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przyimkowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (On idzie do kina, ja zostaję w domu.)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przyimkiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (Idź tam, dokąd ci każą)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (Auto, które oglądał, było za drogie)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli łącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (Jest mądrzejszy, niż myślałam.)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia
- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia

- k) brak przecinka między jednorodnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone. *Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wkłasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.